

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/653

Karar No : 1981/73

ÖZET : Milli Güvenlik Konseyi 7 Sayılı Kararı'nın 4.maddesi kapsamına giren,sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin ve 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/b.maddesindeki irtibat halindeki bulunan suçta ait davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Hüseyin Şimşek ve Arkadaşları

O L A Y I 17.12.1979 günü,sol görüşlü olan sanıkların pusu kurarak tabanca ile ateş edip sağ görüşlü İsmail Taslı'yı öldürdükleri ve İsmet Gürer'i öldürmeye teşebbüs ettikleri ileri sürülerek haklarında Türk Ceza Kanunu'nun 450/4.,450/4.,62.,264)7.,6136 sayılı Yasa'nın 13.maddeleriyle cezalandırılmaları istemiyle Ünce C.Savcılığı'na kamu davası açılmıştır.

Ünye 1. Ağır Ceza Mahkemesi; 28.4.1980 tarihinde,1980/21-41 sayılı ile,suçun politik ve ideolojik saikle işlendiği ve sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin olup sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi;15.7.1980 tarihinde,1980/1436 esas sayılı ile:2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine dayanarak Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü,Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığında,Fethi Özdural,Y.İsmet Ayer,Seref Tolun güç,Metin Şekercioğlu,Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin katılmalarıyla yaptığı 16.2.1981 günlü toplantıda,geçici raportör İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler,Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Askeri,Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görevli olduğu yolunda ki düşünce yazıları okunduktan,toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Çanıoğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Önder Ayhan'ın aynı doğrultudaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dosya içeriğine göre,sanıkların maktül ve mağdurla kişisel hiçbir ilişkileri olmadığı ve sanıkların görüş ayrılığı nedeniyle ilkokul öğretmeni olan kişileri pusu kurarak tabanca ile vurdukları anlaşılmasına göre suçun sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu kuşkusuzdur.Bu nedenle Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 Sayılı Kararı'nın 4.maddesi kapsamına girmektedir.Hernekadar suçun işleniş tarihi sıkıyönetim ilanından üç aydan daha önce ise de işlenen bu suçun,sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu Ünyedeki diğer suçlarla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatı açık bulunduğundan davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekir.Bu nedenle Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nce yapı

lan başvuru reddedilmelidir.

Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale bu görüşe katılmamıştır.

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine bu nedenle, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nce yapılan başvurumun reddine Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 16.2.1981 gününde karar olarak karar verildi.

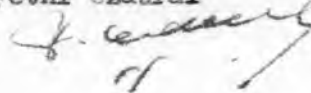
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdural

Üye

Y. İsmet Ayer

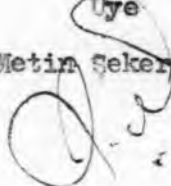
Üye

Şeref Tolungüç

Üye

Metin Sekericioğlu

Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

G/T.

UYUŞMADAN KANUNLARI

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/653

KABUL OY KARARI

1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 13. maddesi: "Sıkıyönetim ilânına sebep olan suçları, sıkıyönetim ilânından evvel işlenmiş olsalarla, sıkıyönetim askeri mahkemeleri alkoyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibata bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa daha sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır." hükmünü sığınmakta idi.

Bu maddenin yazılı biçimi geniş yorumlara sebebiyet vermiş, senelerce önce işlenmiş olan suç dosyaları ile sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim mahkemelerinin baktığı suç türünden olan suçlarla ilgili dava dosyaları görevsizlik kararına bağlanarak sıkıyönetim mahkemelerine gönderiliyordu.

Böyle geniş bir yorumla meydana vermemek için madde yeniden:

"a) Sıkıyönetim ilân edilen bölgelerde, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylar ilişkin suçları..... sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş olsalarla;

b) Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin alkoyduğu herhangi bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibata bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır..... biçiminde düzenlenmiştir. Bu tadilat henüz M.D.K. tarafından yapılmış ise de, madde nin tedvin çalışmaları daha önceden başladığı için bu çalışmalardaki gerektiriler üzer de durmak gerekmektedir.

Madde yeniden düzenlenirken hükümetçe "sıkıyönetim ilânına sebep olan olaylara ilişkin suçlar" deyimi kullanılarak maddeye açıklık getirilmek istenmiş, Milli Savunma Komisyonu, Türk Ceza Kanununda olmadıkları ve bu nedenle de yanlış anlamalara sebebiyet verdiğinden (umumi ve müşterek gaye) ibaresini ortadan çıkararak, ancak sıkıyönetim mahkemelerinin yükünü hafifletmek için 1 yıllık süre kaydını getirmiştir. Bu süre Adal ve Flân Komisyonlarında üç aya indirilerek kabul edilmiştir.

Ancak Flân Komisyonu maddenin (b) bendini düzenlerken Milli Savunma ve Adal Komisyonlarından ayrılmış, sıkıyönetim bölgesi dışında ve sıkıyönetim mahkemelerinde yürürlükte olan örgütsel davaların, suçun kim tarafından ve ne zaman işlendiği şartları aranmaksızın, örgütün genel amacı doğrultusunda bir amaçla birleştirilebilmesi için suçlar arasında klasik irtibat kavramı yerine geniş kapsamlı bir irtibat kavramının getirilmesi gayesi ile ".....ortak ve genel gaye içerisinde irtibat....." biçiminde bir değişiklik yapılmış ve madde aynı maddeye gelen umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan" ibaresi ile Milli Savunma Komisyonu kabul edilmesine göre aynı gereklilerin benimsendiği neticesine varılmıştır.

Bu düzenlemelerin aynı altında ele alınması zorunlu ve dolayısıyla görevi tamam etmek gerekecektir.

Madde nin (a) bendinin uygulanabilmesi için umumi ve müşterek gaye gerektiren bir olay olacak, bu olayın oluşması veya 1402 sayılı Kanunun 13. maddesini ihlâl eden sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş olacaktır. (b) bendinin uygulanabilmesi için de maddenin (a) bendine göre sıkıyönetim mahkemelerince alınmış bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı suçlar olacaktır. Buradaki ".....umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı....." ibaresinin şartlarını taşıyan ve tesbit etmek uygulamamızın önemli noktasını teşkil etmektedir. Madde yeniden tedvin edilirken, sıkıyönetim mahkemelerinin işlerinin hafifletilmesinin değiştirilmesi, sınırlı haddetlendirilmesi, buna men bir örgüt mensuplarının da bir arada varılanlarının zorunlu olması gibi görüşler

nasara alındığında (b) bendindeki irtibatın, (a) bendine göre ol konan bir suç ile suç ilişkileri içinde olması, bir örgüt faaliyetleri dışına taşınması, aksi takdirde (a) bendi ile getirilen kısıtlamanın manası kalmıyacağı inancındayız.

Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 nolu Kararı'na gelince:

Milli Güvenlik Konseyi (1) nolu bildiriyle, 334 sayılı Anayasa'nın 124. madde sindeki koşulları hazırlayan olaylara da belirterek, bütün yurttaki sıkıyönetim ilân ettirine göre sıkıyönetim ilân nedenlerini genişlettiği, bu genişletmeye göre sıkıyönetim kanununun uygulanmasında herhangi bir olayın şiddet eylemi ve dolayısıyla sıkıyönetim ilân nedeni olup olmayacağı hususundaki tereddüdü gidermek ve bazı suçlarda ihtas etm amacıyla (7) nolu kararını yayınladığı, bu kararın 4. maddesinde : "1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu hükümlerine göre, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev alanına giren suçlarla, Cumhuriyete, Milli Güvenlik Konseyi'nin varlığına, bildiri, emir ve kararlara, vatan ve milletin bütünlüğüne, bölünmezliğine, bağımsızlığına, milli güvenliğe, t mol hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik, işlenen tüm suçlara sıkıyönetim a kema mahkemelerinde bakılır." kuralını vazettiği, kararda genel hatlarıyla belirtile suçların dışarıya Türkiye Ceza Kanununda ve bu kanuna atıfta bulunan Sıkıyönetim Ka nununda mevcut olduğu halde ayrıca burada sayılmaları, bu suçları oluşturan olayların da sıkıyönetim ilân nedeni olduğunun vurgulanmak istendiği konusuna varılmıştır.

Bu karardan 4 gün sonra yine aynı iradece 19.9.1980 tarih 2301 sayılı Kararla sıkıyönetim kanununda yapılan değişiklik 21.9.1980 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu de ğişiklikle mezkûr kanunun 13/a maddesindeki üç aylık süre getirildiği, bu usul hükümler geçmişe de (makabline) uygulanacağı, 7 nolu kararın (4). maddesinin, sıkıyönetim kanu ile birlikte düşünülerek uygulama yapılması gerektiği, binaenaleyh belirtilen sürenin her ilde ilân edilmiş tarihi nazara alınarak- 7 nolu kararda belirtilen suçlarda da ar nacağı, ayrıca, olayımızda Sıkıyönetim Kanununun 13/b maddesinde ifadesini bulan ve yul rıda açıklanan biçimde, sıkıyönetim mahkemelerinin olkoyduğu herhangi bir suçla da is batlı olma halini zahire çıkaran dava dosyasında herhangi bir delil bulunmadığı ve netice itibarıyla işbu nedenlerle sıkıyönetim ilânından 3 ay önce... 17.12.1979.. tarihinde ika edildiği iddia olunan dava konusu ^{bu ilde} ~~bu ilde~~ sıkıyönetim askeri mahkeme rinde bakılamıyacağı görüşüyle çoğunluk kararına varmışız.

Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale